

ዘተቆብረ ሀ.ግ.ደ.ፍ ከተምልኹ አይትንበሩ! ወከልቲ ኢሲያስ ዘካይድዎ ሰሚናራት እንታይ ይመስል?

ደስበለ መሓሪ

ኣብ ምብጋስ መስርሕ ሰላም ኢትዮጵያን ኤርትራን፣ኢሲያስ ኣፈወርቂ ዘስመዖ መደረን ዘርአዮ ዘይንቡር ባህርያትን ዘይሓለፍነታዊን ዕሸላዊን ኣገባብን፣ንኩሉ ኤርትራዊ ዜጋ ከምዘገረመን ከምዘሰክፈን ግሁድ እንዳኮነ ክኸይድ ጸኒሑ ኣሎ። ዶክተር ኣብይ ኣሕመድ ኣብ ዘተፈላለዩ ኣጋጣሚታት ዝሃቡ ንሃገረ ኤርትራ ዝምልከት መግለጺታት ምስቲ ዘተራእዩ ናይ ኢሲያስ ኣፈወርቂ ጠገል ዝሰኣነ ሸብዳዕዳዕ ተደሚሩ ኣብቶም ደገፍትና ኢዮም ዝብልዎም ኤትራውያን ዜጋታትውን ከይተረፈ ዓቢ ቁጠዕን ተስፋ ምቕራጽን ከምዝፈጠረ ስለዘተረድኡ፣ ኣምባሰደራት ኢሲያስ "ሰሚናራት" ከካይዱ ክጓዩ ይረአዩ ኣለዉ። ነቲ ተፈጠሩ ዘሎ ናህሪን ሕርቃንን ህዝቢ ንምዝሓል ኣብ ዘተፈላለዩ ሃገራት ሰሚናራት ወዲሶም ከካይዱ ካብ ዝጅምሩ ሰሙናት ሓሊፉ ኣሎ። ኣብዚ ቅዝቢ ድማ ኣብ ስለስተ ከተማታት ኢጣልያ (ሮማ፣ሚላኖ፣ቦሎጊ) ዩካይዱ ኣለዉ።

ትሕዝቶ ናይቲ ሰሚናር ነቲ ኣብ ናይ ዜና ማዕከናትን ዘተፈላለዩ ማሕበራዊ መራኸቢታትን ዝሰማዕ ስክፍታታትን ቁጠዕን ናይ ኤርትራውያን ኣኻኸቢሶም "ከይቀደሙና ንሕና ክንቅድሞም" ብዘብል ሸጣራዊ ስትርተጂ ክቕርቡ ይረአዩ። በዚ ኣገባብዚ ምቕራብም እቲ ካብ ህዝቢ ብቁጠዕ ክለዓል ዝኸእል ሕቶታት ንምዕጋትን ካብ ወጥርታት ንምድሓንን ዝጥቀሙ ማሳኻ እንተኮነ፣ ህዝቢ ግን በቲ ዝወሃብ መግለጺ ዕጉብ ስለዘይኮነ፣ ስምዒቱን ተቃውሞኡን ብትረት ካብ ምግላጽ ኣይተቆጠበን።ከምቲ ኣብ ስዊዘርላንድ ኮነ ኣብ ገለ ከተማታት ኣሜሪካ ዘካይድዎ "ሰሚናራት"፣ኣብ ሮማን ሚላኖንውን እንተኮነ ናይ ህዝቢ ስምዒትን ተቃውሞን ከምቲ ንሳቶም ዝሓሰብዎ ነበቲ ዝሃብዎ መግለጺ ዓገቡ ካብ ምውጣርም ጠጠው ኣይበለን። ኣብዚ እዋንዚ ኩሉ ኤርትራዊ ዜጋ ዘልዕሎ ዘሎ ኣገዳሲ ሃገራዊ ሕቶታት(ብዛዕባ ኣብ መንጎ ኢትዮጵያን ኤርትራን ዝካየድ ዘሎ ናይ ሰላም መስርሕ ብወገን ኤርትራ ዝርአ ናይ ሓበሬታ ብኩራት፣ብስም ኤርትራን ንኤርትራ ኣብ ዝምልከት ጉዳያት ዶክተር ኣብይ ወዳኢ ነገር ኮይኑ ክቕርብ ከሎ ብመንግስቲ ኤርትራ ዝርአ ስቕታ፣ናይ ዶብ ዘይምሕንጻጽ፣ቅዋም ዘይምትርጓም፣እሱራት ዘይምፍታሕን ሃገራዊ ኣገልግሎት ዘይምዝላምን) ፣ ብምጥቃስ ተቃውሞኡም ክገልጹን ሕቶታት ክቕርቡን ዝተሰምዑ ዜጋታት ምህላዎም ጥራይ ዘይኮነ ኩሉ እቲ ተሳታፊ ናይቲ ኣኸባ ብብርቱዕ ጠቓሚት ደገፉ ክገልጽ ዘተራእዩሉ ኣኸባ ብምንባሩ፣ ሕፍረትን ፍሸለትን ምስካሞም ይቕጽል ኣሎ።

እቲ ብዜጋታት ዝለዓል ዘሎ ንልዑላውነት ሃገርን፣ ቃልሲን መስዋእትን ጃጋኑናን ኣብ ሕቶ ዘእቲ ከቢድ ሕቶታት ክምልስዎ ዘይምኻሎም ጥራይ ዘይኮነ፣ ንገዛእ ርእሶምውን ስለዘይፈልጥዎን ዘይርድእዎን ከም ስትራተጂ ዝጥቀሙላ ጉልባብ ነታ "ህዝባዊ ግንባር ናታ ኣሰራርሓ ኣለዎ" ትብል ኣብ ልብን ኣእምሮን ህዝቢ ዘለዎ ተቐባልነት ከምዝምኩ ሓኹ ክብሉ ይረአዩ። እታ"ህዝባዊ ግንባር" ትብል መጻዕድታ ኣብ "ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራን" ኣብ "ህዝባዊ ግንባር ንፍትሕን ደሞክራሲን" ለገባ ዘላ ቃል ብምጅና፣መብዛሕቲኡ ህዝቢ ፈላልዩ ክርእያ ስለዘይክእል ነታ ቃል ምስቲ ተኣምራታዊ ቃልሲ ኣካይዱ ነጻነት ኤርትራ ዘጎናጸፈን ዕማሙ ኣብ 1994 ዛገሙ ናብ "ህግደፍ" ዘተቐየረ "ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ"

ስለዘተካሳሰራ ኣብ ሕቶ ምልክት ከእትዋ ሕልንኡ ኣይፈቕደሉን።ሀ.ግ.ሓ.ኤ ነብሲ ወከፍ ኤርትራዊ ዜጋ መስዋእቲ ዝኸፈለላ ውድብ ስለዝኾነት "ኣሕሊፉ" ኣይህባን ዝመንቀሊኡ ስንኩፍ ሓሰቦም ተጠቒሞም ስምዒት ህዝቢ ከምዝምዙን ስነ ኣእምሮአዊ ጸቕጢ ከሕድርሉን ዝኣለሙዎ ስልቲ ምኃር ምግንዛብ ኣድላዩ ኢዩ።

ንምኃኑ ሀ.ግ.ደ.ፍ ከ ኣሎ ዲዩ?

ብዛዕባ "ሀግሓኤ" ብኣዎንታውን ኣሉታውን መልክዑ ብዙሕ ተዘሪቡን ተጻሒፉን ስለዝኾነን፣ ኣንብብቲ ድማ ብዙሕ (ጽቡቕ ኮነ ሕማቕ) ኣፍልጦ ኣዋህሊሎም ስለዘለዉ ክሰግሮ ይመርጽ። ብዛዕባ "ሀግደፍ" ግን ካብ ኣቃውማኡን ኣማኅባብልኡን ጀሚሩ ክንግንዘቦ ዝግበኣና ብዙሕ ኣገዳሲ ነጥብታት ዘሎ ኮይኑ ስለዝረኣዩሂ ርእይቶይ ከስፍራሉ ኣገዳሲ ኮይኑ ይረኽቦ።

ካብቲ ኣብ 1994 ዓ.ም ኣብ ናቕፋ ዝተካየደ ጌይ ጉባኤ ሀ.ግ.ሓ.ኤ ክጅምር። ምክንያቱ ድማ ውጽኢትዚ ጉባኤዚ ኣብቲ ድሕሪኡ ዝሰዓበ መስርሕ፣ ኣብ መንጎ እዚ ክልተ ኣሰማት(ሀ.ግ.ሓ.ኤን ሀ.ግ.ደ.ፍን) ዝርእ ተምሳልን ፍልልይን ንምርዳእ ክሕግዝ ስለዝኸእል ኢዩ። ኣብዚ ጉባኤዚ ምዕቡል ዝኮነ ራእይ መጻኢት ኤርትራ ብንጹር ዘቐመጠ ሰነድ ሃገራዊ ቻርተር ከምዝጸደቐ ይዝከር። ኣብ መንጎ ውድብን መንግስትን ክህሉ ዝግበኣ ዝምድና ዝሕብር ፖለቲካዊ መስመር'ውን ይውሰን። ቅዋም ክንደፍን ክሕንጻጽን፣ ሰዒቡ ድማ ብሕጊ ዝምእዘዝ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ንክምስረት፣ ምርጫ ንምክያድ ዘድሊ ምድላዎት ክማላእ ከምዘለዎ ሓንጻጻ። ኣብ መወዳእታ ድማ ነዚ ራእይዚ ኣብ ግብሪ ንምትርጓም ትሰርሕ ብ75 ኣባላት ዝቐመጡ ማእከላይ ባይቶ መሪጹ ጉባኤ ተዛዘመ።ካብ ማእከላይ ባይቶ ድማ ንመዓልታዊ ንጥፊታት ውድብ ትክታተልን ተመሓድርን 19 ዝኣባላታ ፈጻሚት ሽማግሌ ተመዘዘት።እዛ ፈጻሚት ሽማግሌዚ ንመብዛሕቲኦም ናይ ነዊሕ እዋን ተቓለስቲን መራሕትን ዘግለሉትን፣ ብመንእሰያትን ብዙሕ ናይ ብረታዊ ቃልሲ ተሞክሮ ዘይነበሮምን ኣባላት ዝቐመጡ ምንባራ ምጥቃስ ኣገዳሲ ኢዩ።እዚ ዝኮነሉ ምክንያት ድማ፣ብቲ ሓደ ወገን "እዚ ውድብ ሓዳሽ ደም ዩድልዮ ኣሎ" ካብ ዝብል መንፈስ ዝብገስ ክኸውን ከሎ ብቲ ካልእ ወገን ድማ "ኣብ ውድብን መንግስትን ተደራራቢ ሓላፍነት እንተተፈጠሩ ናይ ስራሕ ኣሳልጦ ኣይህብን" ካብ ዝብል ኣረዳድኣ ዝኸለ ቅዱስ ሓሰብ ነበረ። እዚ ማለት ድማ እቶም ተቓለሶም ዘቃለሱ ነባራት ተጋደልቲ ኣብቲ መንግስታዊ ትካላት ዝለዓለ ሓላፍነት ተሰኪሞም ስለዝነበሩ ኣብቲ ፈጻሚ ኣካል ሀ.ግ.ደ.ፍ ከይኣተዉ ተረፉ። ከምዚ ኢሉ ድማ "ሀግደፍ" ኣብ 1994 ዓ.ም ኣብ ናቕፋ ዝተካየደ ሳልሳይ ጉባኤ ሀ.ግ.ሓ.ኤ ዝቐመጠ "ሰፊሕ ሰረት ዘለዎ ንኩሉ ኤርትራዊ ዝሓቁፍ" ፖለቲካዊ ውድብ (ግንባር) ኮይኑ ወጸ።

ሀ.ግ.ደ.ፍ ምሉእ ብምሉእ'ኳ እንተዘይተባህሉ፣ክሳብ ቅዋም ኤርትራ ዝጸደቐሉ ዓመት 1997 ፣ ብቲ ቅዋም ንምንዳፍን ንምጽዳቕን ዝተወሰደ ስጉምታትን፣መባእታዊ ትካላት ንምህናጽ ዝተካየደ ጸዕርን፣ ከም መቐጸልታ ሀ.ግ.ሓ.ኤ ኮይኑ ቀጸሉ ክበሃል ዘድፍር ኢዩ። ካብ ኩናት ኢትዮ-ኤርትራ ጀሚሩ ዝተራእየ መስርሕ ግን መትከላትን ውሳኔታትን ሀ.ግ.ሓ.ኤ ዝጸረርን፣ ስልጣን መንግስትን ውድብን ኣብ ኢድ ሓደ ውልቀ ሰብ ዘካዕብት ኣካይዳ ክረእ ጀመረ። እቲ ኩናት ምስ ተዛዘመ ድማ እቲ ቅድሚ ኩናት ዝተበገሰ ናይ ሓደ ውልቀሰብ እምባገነንነት እንዳዓብየን እንዳሰፍሐን ከደ። ቅዋም ይኹን እቲ ብጉባኤ ሀ.ግ.ሓ.ኤ ዝሓለፈ ውሳኔታትን ዝጸደቐ ፕሮግራምን ክጠሓስን ክድርበን ተራእየ። ትካላት መንግስትን(ሃገራዊ ባይቶ፣ናይ ፍርዲ ኣካል) ውድብን (ማእከላይ ባይቶን ፈጻሚት ሽማግሌን) ህላውነቶም ክሓቅቅ ተራእየ። ከምዚ ኢሉ ድማ ህላውነት ሀ.ግ.ደ.ፍ ውን ሓቐቐ።

ሀ.ግ.ደ.ፍ ካብ ሀ.ግ.ሓ.ኤ ዝተቐበሎ ፖለቲካዊ ማሕበረ-ቁጠባውን ባህላዊን ውርሻ ምጭዋዩን ምድምሳሱን ጥራይ ዘይኮነ ነቲ ከም መሳርሒ ክጥቀመሉ ዝቐመጠ ኣካላት ናይቲ ውድብ'ውን ብምሕቃቁ ህላውነቱ ኮነ ሕጋውነቱ ከምዘፍረሶ ምግንዛብ ዝከኣል ኢዩ። ኣብዚ እዋንዚ እቲ ዝለዓለ ስልጣን፣ ብ75 ኣባላት ዝቐመጠ ኣካል ውድብ - ማእከላይ ባይቶ- ካብ 2000 ዓ.ም ኣትሒዙ ተኣኪቡ ዘይፈልጥ ምዃኑ ጥራይ ዘይኮነ፣ 35 (46,7%) ካብ ኣባላቱ ብኣካል ኣብቲ ሃገር ዘዩለው(ዝሞቱ ዝተኣሰሩ ዝተሰዱ) ክኾኑ ከለዉ እቶም ዝተረፉ ድማ 40 (53,3%) ኣብ ሃገር ዝነበሩ ምዃናም ይፍለጥ። ካብቶም 19 ኣባላት ፈጻሚት ሽማግሌ ድማ 6 (31,6%) ብሞት ብስደትን ብማእሰርትን፣ ዘይህልዎት ክኮኑ ከለዉ፣ እቶም 13 (68,4%) ድማ ብኣካል ኣብ ሃገር ዘለዉ እኳ እንተኮኑ ተግዘብቲ ጥራይ ኮይናም ዝነበሩ ዘለዉ ኢዮም። ብስም ሀ.ግ. ኣብ ስልጣን ኮፍ ኢሉ ንግመታት ህዝቢ ኤርትራ ዘበሳብስ ዘሎን ፣ ኣብዚ ጊዜ ድማ ልዑላውነት ሃገር ኣብ ዋጋ ዕዳጋ ኣእትዮ ሓደገኛ መገዲ ሓዘ ዝገባዎ ዘሎ ውልቁ መላኺ ኢሳያስ ኣፈወርቂ ምስ ውሑዳት ተሓባብርቲ'ምበር፣እቶም ህሉዎት ኣባላት መሪሕነት ውድብ'ውን ካብዝኾነ ይኹን ንጥፈታት መንግስትን ውዳብን ተገሊሎም ከምዘለዉ ምግንዛብ ብዙሕ ጸዕሪ ዘድልዮ ኣይኮነን።

ምስሊ ሀ.ግ.ደ.ፍ ኣብዚ እዋንዚ እዚ ካብ ኮነ፣ እቶም ደገፍቲ ኢና ዝብሉ ኤርትራውያን ዜጋታት ንኣየናይ ሀ.ግ ኣሚናምን ደገፍምን ይገባዙ ከምዘለዉ ክሓስብሉን ክመራመርሉን ጥብቂ ለበዋ ምምሕልላፍ ኣገዳሲ ኢዩ። ኣምበሳደራት ኣምባገነን ኢሳያስ ኣፈወርቂ ብስም ሀ.ግ. ህዝቢ ከደናግሩን ከዳህልሉን ዘካይድዎ ጸዕሪ ብሓቕታት ክብዳህ ይግበእ። እቶም

ቅድሚ ሎሚ ዝነበረ ኩሉ ጸገማት ተግባራት ኢና፣ ካብ ሕጂ ንደሓር ሽግርና ክፍታሕ ኢዩ እንዳበሉ ዘመተ ዘካይዱ ዘለው ደገፍቲ ፣ ካብ መሪሕነቱን ትካላቱን ዝሓቐቐ ተገኒዙ ዘይተቀብረ ውድብን መንግስትን ለውጢ ምጽባይ ኣብ ናይ ሕልምን ትምኒትን ዓለም ምንባር ምዃኑ ምሕባር የድልዮም ኣሎ።

ልዕሊ ኩሉ ህዝብን ሃገርን
ሕድሪ ሰውኣትና ኣይንዘንግዕ